

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

37. De Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

fiunt Vicecancellarij, hoc est, qui vices S. Laurentij agerent, eius munere, & officio fungentes. Tertio, aiunt Papam esse reuera Cancellarium Dei, vt pote eius Vicarium in terris, & ideo nominatus est Vicecancellarius Cardinalis, qui Cancellariæ præficitur, eo quod vices agat Cancellarij Dei, hoc est, Papæ; qui est Dei Vicarius: *scilicet Gomez, loc. sup. dicto.* Sed hæc omnia nullius probati Auctoris testimonio comprobantur: & ideo merito reijciuntur, tanquam nulla auctoritate suffulta.

Dicendum est, quod recte annotauit Onuphrius in *Catalogo Romanorum Pontificum*, ante Alexandrum III. reuera dicebatur Cancellarius Cardinalis, qui Cancellarij munere & officioungebatur, & tempore Gregorij VIII. Moyles quidam Lateranen. Canonicus Regularis S. R. E. Sobiadiconus ad Cancellarij munus officium assumptus est, eo quod Albertus Cardinalis S. Rom. Ecclesiæ, & Cancellarius fuerat in Papam electus, & dictus Gregorius VIII. Cum autem Moyles Cardinalis non esset, non Cancellarius, vt Cardinales sese appellare consueuerant, sed Cancellarij vicem agens, dictus est, & reuera Cancellarij munere, & officio functus est sub Gregorio VIII. & Clemente III. Romanis Pontificibus, & qui postea ei in officio successerunt. Vicem Cancellarij agentes, appellabantur, non Cancellarij, nec enim Cardinales erant. Honorij III. tempore Reynerius Tuderinæ diocesis Vmber, & Canonicus Regularis, & Prior S. Fudiani in diocesi Lucens, fuit primus, qui commodiore vocabulo Procancellarij vicem agente Vicecancellarius vocari cepit. Vnde qui postea in eo officio successerunt, Vicecancellarij nominati sunt, etiam si multi eorum Cardinales essent. Hinc igitur Vicecancellarij nomen in vsu retentum est, quia Reynerius ille, & multi post eum, cum Cardinales non essent, non Cancellarij nominabantur, vt antea Cardinales, qui id officij gerebant, sese appellabant, sed Vicecancellarij: quod nomen retinuerunt postea etiam Cardinales, qui tali officio præficebantur.

Quarto quaeritur, An Vicecancellarius, siue Cancellarius olim fuerit idem, qui Bibliothecarius S. R. E. Gomez loco supra citato affirmat, Bibliothecarium fuisse diuersum à Vicecancellario; quia Bibliothecarius præfectus erat Bibliothecæ Papæ, Bibliotheca vero erat locus, in quo libri Pontificij asseruabantur. At Onuphrius Panuinus in *Catalogo Rom. Pontificum* pro eodem ponit Cancellarium, & Bibliothecarium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Et certe extat Constitutio Paschalis II. in qua confirmat institutum Ordinem S. Ioan. Hierosolymitani, vbi post subscriptiones Cardinalium habetur: *Datum Beneuenti per manus Ioannis Romana Ecclesiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarij, Kal. Martij Indiæ 6. Anno 14. ipsius Pontificis Paschalis II. 5. anno Dom. 1113.*

Quinto quaeritur, Quotnam sit munus Vicecancellarij? Respondeo, Vicecancellarium esse Præpositum Cancellariæ Apostolicæ. Porro mentio fit Apostolicæ Cancellariæ in *c. Ad hæc de rescrip.* eaque constitutio est Lucij III. *scilicet Onuphrius*, electus est Pontifex an. Domini 1182. & in *c. Dura de crimine falsi*, & in *cap. Porrecta, de confirm. vt voluit.* quæ duo Const. sunt Innoc. 3. vt ait Onuphrius, fuit creatus Pontifex an. salut. 1198. Vicecancellarij etiam est, præesse expeditioni literarum, & diplomatum Pontificiorum, quæ de rebus Ecclesiasticis expediuntur.

Habet autem Cancellaria Apostolica, *ex Oñia. Vestro lib. 1. c. 4. n. 1. 3. & 4.* multos ministros, quorum opera, industria, & diligentia vitur in Pontificis literis expediendis, qui vulgo dicuntur Abbreviatores, Scriptores, Correctores, Sollicitatores, Plumbatores, Registratores: nam literæ Cancellariæ, sub plumbo expediti solent.

Habet etiam Cancellaria Apostolica Regentem, *ex eodem Vestro lib. 1. c. 4. n. 6.* cuius est inspicere, an literæ sint correctæ, recognitæ, & iudicatæ. Est etiam in Cancellaria Apost. Auditor contradictorum, cuius officium est, *ex eod. Vestro lib. 1. cap. 5.* audire, si inter impetrantes literas conuersa sit de persona iudicis, de loco agendi iudicii, aliave re,

quæ ad impetrationem spectet. Is enim huiusmodi contradictiones solet audire, cognoscere, & iudicare.

Sexto quaeritur, An Vicecancellarij officium Roman. Pontif. morte finiatur? Non finitur, vt constat ex *Clemente Romani de Elect. vt ibi docent Cardinalis Bonifacius, Vitalis, & alij.*

CAP. XXXVII.

De Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario.

Est in Curia Roman. Audientia Camera Apost. Videatur esse dicta Camera Apostol. quod in ea Rom. Pontif. audire olim, & tractare consueuisset causas, quas facilius ageret, & expediret, sex Prælatos domesticos sibi ascieuit, qui propterea Camera Apost. Clerici sunt vocati, quasi ad Camera ipsius Pontificis sorte electi. Erant hi eiusdem Rom. Pont. domestici Consiliarij, quorum prudentia, & consilio, & opera utebatur in cognoscendis, & tractandis causis, quæ ad gubernationem Urbis, & totius temporalis Ecclesiasticæ ditionis, & præsertim, quæ ad rationes vniuersi ærarij Pontificij pertinebant. Nunc vero Camera Apostolicæ præest Cardinalis, qui Camerarius dicitur, qui que septem Prælatorum consilio, iudicio, & opera vitur. Et quamuis Gomezius in *Præmio Regularum Cancellaria* dicere videatur, Camerarium Vicecancellario olim anteferi solitum; nihilominus Vicecancellario primus post Pontificem in vrbe locus datur, Camerario vero secundus: cuius magna est potestas: hic enim de regimine Urbis curam habet, hic Ecclesiæ patrimonio, fisco, & ærario præest. *cap. Ad audientiam, de Præscript. & Cle ne Romani, de elect.* De cuius potestate & dignitate Cardinalis, & Bonifacius Vital. in *Cle. ne Romani, citata, post Glossum*, aliqua prodiderunt. Testantur Camerarij esse, Ecclesiæ redditus pauperibus erogare, quod S. Laurent. fecisse legitur. Camerarij officium, non desinit Romani Pontificis morte. *Cle. citata, ne Romani, ne Ecclesiæ redditus negligereur, & ne Urbis regimen damni aliquid sede vacante pateretur.*

Post Camerarium in audientia Camerali *ex Vestro li. 2. cap. 3.* primus est ratione nominis, & officij, qui ærario Ecclesiæ præest, qui ideo Thesaurarius vocatur, eo quod apud ipsum res omne, siue pecunia ad Camera Apostolicam pertinens reponatur & asseruetur: eius igitur officium est, pecuniam Camera Apostolicæ recipere, custodire, & vbi, & quando opus est erogare. At consueuit mercator aliquis insignis deputari, qui Thesaurarii mandato pecunias Camera Apostolicæ recipiat, & soluat.

Secundus ratione officij est, Auditor Camera Apostolicæ. Hic inter alia gladium habet spiritualem: censuras enim Ecclesiasticas fert in contumaces, & rebelles, eo quod non pareant Camera Apostolicæ sententijs.

Est etiam, qui Prædens Camera Apostolicæ vocatur, cuius est rationibus vniuersi ærarij præesse, & videre rationes cuiusque, qui prouentus Camera Apostolicæ in Vrbe, vel Prouincijs administrat: instar Quaestoris Urbani officium habet.

Est itidem in Audientia Camera Apostolicæ Aduocatus pauperum, cuius est priuatorum hominum, præsertim pauperum partes, & causam, siue ius apud Clericos, & Iudices Camera Apostolicæ contra fiscales Aduocatos tueri, & defendere.

Est insuper Aduocatus fiscalis, qui partes, & iura fisci Apostolici tueri solet, tum in ipsa audientia Camera Apostolicæ, tum etiam extra apud alios Romanæ Curie Iudices; apud quos, vbi opus est, pro causa, ac iure Apostolici fisci respondet.

Est præterea, Procurator fisci Apostolici, cuius est fiscales causas agere, & tueri in ipsa Camerali audientia, & apud alios Romanæ Curie iudices: fiscales vero causæ sunt, quandocunq; de publica pecunia, vel vindicta tractatur.

Ex Vestro li. 2. cap. 1. & 2.

Ex Vestro li. 2. cap. 4.

Est quoque Camera Apostolica alius minister, videlicet Gubernator Urbis, & sicut Auditor Camera Apostolica habet gladium & potestatem spiritualem, sic Gubernator Urbis habet gladium temporalem unde excommunicare, & alias censuras Ecclesiasticas ferre non potest, vt ferre potest Camera Apostolica Auditor, sed in fontes animaduertit pœnis temporarijs, & corporalibus: iurisdictionem habet in Vrbe, & extra Urbem ad quadragessim lapidem. Causas cognoscit, aut iudicat secundum statuta Urbis, & Iuris communis, vbi statuta desunt, & in omnibus inter ipsum, & Senatorem Urbis, locus est prœuentioni.

Quasi Vicecamerarius prœest omnibus, quiuis dicunt in Vrbe, & Curie & Ciuitatis Romanę pacem & quietem tueri, & conseruare debet. Habet in audientia sua ad expedienda commodius forensia negotia, duos Vicarios, vnum in publicis iudicijs, alterum, qui prœest priuatis iudicijs.

Est etiam Commissarius Camera Apostolica, qui post Procuratorem Fiscalem, in audientia Camerali sedet: hic eiusdem Camera negocia, quę ad iudicia non attinent, agere, tractare, & exequi solet: prœest exactioibus, publicisque functionibus, & vectigalibus, annonę & pecunię cudendę.

Vltimus, in audientia Camerali est Clericus facti Senatus, cuius est in Camera Apostolica iura, & prouentus Cardinalibus designare, & alia, si quę tractantur ad Cardinales pertineant, tueri, & defendere.

CAP. XXXVIII.

De Summo Pœnitentiaro.

Habet Romanus Pontifex, tanquam Christi Vicarius in terris, summam in Ecclesiam Catholicam potestatem, qua potest ligare, & absolueret. Vnde vt facilius, & commodius hoc expediat, huiusmodi potestatem committit vni ex Cardinalibus, & is vocatur summus Pœnitentiarius, qui vitur opera aliorum Pœnitentiariorum Minorum, quorum est pœnitentium confessiones audire, & eos a censuris Ecclesiasticis, & pœnis, & delictis absolueret, iuxta delegatam sibi à summo Pœnitentiaro facultatem.

Nec Summi Pœnitentiarij, nec Minorum Pœnitentiariorum officiu in finitur Romani Pontificis obitu, *Clem. ne Romani, de Elect.* ne sede Romana vacante deessent, qui Pœnitentium confessiones audirent, & a censuris, pœnis, & peccatis absoluerent.

Porro habet summus Pontifex Pœnitentiaros Minores in tribus Urbis templis: videlicet in æde S. Petri, in æde S. Iohannis Lateranensis, & in æde S. Marię Maioris.

CAP. XXXIX.

De Vicario Urbis.

Pontifex Romanus, tanquam Urbis Episcopus, Populo, & diocesi suę Vicarium dat. Is vnus est ex Cardinalibus, & iurisdictionem suam habet in Vrbe, & extra eam in diocesi Romana, vsque ad quadragessim lapidem. lege iurisdictionis, Canonica ei debetur obedientia, Item ei Clerici subijciuntur, & Laici in his omnibus criminibus, & causis, quę ad forum Ecclesiasticum spectant: pœnitentibus pœnitentię signum imponit: Sacramenta conferendi ius habet: lege vero diocesana, nisi aliud Curie vsus habeat, vel Pontifex iubeat, potest Synodum conuocare, Ecclesias, ac Monasteria regularia, nisi iure speciali sint exempta visitare: multa itidem potest speciali Roman. Pontificis indulto, quo videlicet, eius iurisdictione extenditur ad omnes laicos, & externos, qui dicuntur forenses: quique ratione alicuius inite fodalitatis, siue confraternitatis, vt vocant, vel habitationis, vel ministerij in

Hospitalibus, Monasterijs, & alijs locis ob communem pietatem extructis curam habent: nec non ad ægros omnes Urbis, viduas, & pupillos, ac alios, quę miserabiles personę in iure dicuntur: extenditur itidem eius iurisdictione eodem indulto, ad causas, in quibus non de proprietate rei, sed locationibus, euacuationibus, pensionibus ipsarum locationum, reipositionibus, deuolutionibus Casalium, vt dicunt, prediorum domorum, vinearum, & incrementum agitur. Solent itidem ei demandari omnia Pontificalia, quę Ordinarij locorum in suis diocesis exercet, videlicet ius consecrandi, & dicandi Deo profana loca, & polluta reconciliandi, promouendi ad omnes Ecclesiasticos ordines, etiam, per alium Episcopum ipsius nutu eligendum, temporibus tamen a iure indictis: & puniendi omnes extra Clerum, ratione criminis ad forum Ecclesiasticum pertinentis, vt pote blasphemie, vltur peritij, incesti, sacrilegij, & similibus: nec non de pecuniarijs pœnis, quę in sua Curia reis infliguntur, arbitrio suo statuendi, in vsus tamen sequentes, videlicet, vt officium Vicariatus vasis, vestibus, tunicellis, planetis, & alijs ad ministerium dicti officij necessarijs, instruat, & ornent: & vt notarijs, & alijs ministris dignam mercedem reddat. Habet quoque ius, cum alijs Visitatoribus visitandi carceres, & pro liberandis, vel retinendis in carcere reis suffragium, & sententiam ferendi. Quod si coram eo de crimine agatur, & pœna corporis sit infligenda, tunc iudex Ecclesiasticus, reos ad Gubernatorem Urbis, vel alios seculares iudices remittit.

Procedit autem formula summaria & Regia pręuia verbali petitione vel monitorio, sola facti veritate inspecta, absque vllaterminorum substantialium obseruatione, & Registri confectione. In his omnibus causis forensibus expediendis, habet tres notarios publico iudicio deputatos: duos itidem substitutos, qui non Vicarij, sed Vicem gerentis nomen habent, vnum qui priuatis, & ciuilibus iudicijs prœest: alterum, qui publicis, & criminibus.

CAP. XL.

De Senatore Urbis.

Est etiam in Vrbe Iudex, qui Senator Urbis dicitur: hunc, tanquam Prætorum Vrbanum Romanis Ciuibus summus Pontifex dat. Is in Capitolio suum tribunal, & audientiam habet. Romanis Ciuibus ordinaria potestate ius dicit. Tres habet substitutos: quod si ab altero appellatur, Iudex adest Capitolinus, qui omnium appellationum Ordinarius est, & cuius sententia, si cum priori concordet, lege municipali prohibente non appellatur. Sunt quoque ceterę Sedes, vbi singula Artificum fodalitia, quę in tabella sub porticu parietis affixa legere licet, suos sibi eligunt Consules artifices, qui fodalibus suę artis quasi summarie, & de plano ius dicunt, & quorum sententijs grauati, appellant ad Conseruatores Urbis ibidem residentes.

Olim à tempore Innocentij II. vsque ad Clementem III. perpetua per annos plus minus quinquaginta inter populum Rom. & summum Pontificem discordia fuit. Populus summa ope contendebat nouam in Vrbe gubernationem inducere, veterem mutata. Vnde summo Pontifice ab Vrbe administratione submoto, Senatores præter eius voluntatem creantur, qui vna cum Patrieio omnibus præfecto Reipublicę præessent & ciuitatem ipsam gubernarent. Hęc res grauiter afflixit Pontifices Romanos Innocentium II. Cælestinum Secundum, Lucium II. Eugenium III. Anastasium IV. Hadrianum IV. Alexandram III. Lucium III. Urbanum III. Gregorium VIII. Post hunc creatus est Pontifex Clem. II. qui cum patria Romanus esset, pacem cum ipsis Romanis composuit: Cuius pacię hæc conditiones fuerunt.

Prima, vt Urbis in Romani Pontificis potestate esset.

Secun-